

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5'50 mesečno.
četrtletno K 16'50.
Če si pride naročnik sam v upravištvu po list: Me-
sečno K 5.—. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri po-
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Vidov dan.

Danes praznujemo Slovenci prvič z brati Srbi Vidov dan kot jugoslovanski praznik v ujedinjenem kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev.

530 let je danes minilo, ko se je bila ona grozna in za naš jugoslovanski narod tako velepomembna bitka na Kosovem polju. Srbska država, ki se je pod Dušanom Silnim krasno razvila, je jela po njegovi smrti vsled krivde srbskih plemičev hitro propadati. Ti so se sprli z njegovimi potomci. To ne-edinost so pa izrabili Turki ter premagali l. 1371. ob reki Marici enega izmed srbskih vladarjev, kralja Vukašina in njegova dva brata Uglješa in Gojka. Vukašin je bil oče našega slavnega narodnega junaka Kraljeviča Marka. Po tej zmagi so zasedli Turki velik del južne Srbije ter prisilili tudi ostale srbske vladarje, da so jim morali plačevati davek.

Tedaj se je v narodu samem vzbudila zavest, da si mora sam pomagati, če hoče obvarovati svojo bodočnost in svoj obstoj. Začel se je zbirati okoli

kneza Lazara Hreljanovića, da s tem junakom na čelu razbije turške okove. Bilo je pa prepozno. Lazar in njegovi srbski junaki so opetovano premagali Turke, toda turška premoč je bila prevelika. Srbski narod je tedaj zbral vse svoje moči. In prišlo je na dan 28. junija 1389. l. do slavne bitke na Kosovem polju. Srbski narod se je bil kakor lev. Toda vse je bilo zastonj. Kosovski junaki so morali podleči velikanski turški premoči, toda — nepremagani so padli drug za drugim junaki. Padla sta oba cara. Turškega je ubil junak Miloš Obilić, carja Lazarja pa so ubili Turki, ki so ga ta dan ujeli.

Ta dan je bil pričetek žalostne usode srbskega naroda. Toda narod ni obupal. Spomin na Vidov dan ga je krepil in mu dajal novega poguma. Spomin na Kosovo polje ni zaspal v narodu, marveč se je podedoval od generacije do generacije. Porajali so se junaki, ki so zbirali srbski narod okoli sebe. Novi boji so nastali, nekateri srečni, drugi manj srečni. L. 1804. se je začela Srbija osvobajati izpod tujega

jarma. In ko se je ona osvobodila, je postala naša zaščitnica, naša vodnica v boju za našo svobodo. L. 1912. in 1913. je pričela velika vojska proti Turčiji, ki se je srečno končala. Turčija je bila poražena. Toda še enega sovražnika je imel srbski in cel jugoslovanski narod. Stara Avstrija je hotela streti Srbijo ter zatreti vse Jugoslovane ter jih polagoma utopiti v nemškem morju.

Toda prišel je Vidov dan l. 1914. Dne 28. junija 1914 so padli na sarajevski ulici strelci, ki so skrajšali življenje potomcema naših najhujših tlačiteljev. Ti strelci so bili pričetek grozovite svetovne vojne, v kateri so padli milijoni in milijoni žrtev, ki nam je pa vendar konečno prinesla svobodo, našo samostojno Jugoslavijo.

Letos slavimo skupno s Srbi Vidov dan, ki je bil pričetek bojev za našo svobodo. Spominjamo se vseh onih naših junakov, ki so padli za to svobodo. Toda današnji Vidov dan nam ni samo spomin na osvoboditev, marveč tudi dan slavnostnega protesta proti krivicam, ki se nam gode v naših na-

Pred petimi leti.

28. junija 1914 vršil se je krasen izlet mariborskega „Sokola“ v Ruše, kjer se je dvignil nov prapor mariborskega „Sokola“, obenem prapor mariborske župe. Od vseh slovenskih strani privrele so sokolske čete, telegrami so pozdravljali iz Beograda, Lvova, iz Prage in iz mnogih slovenskih krajev.

Ob najlepšem vremenu in ob čudno številni udeležbi naroda vršil se je ves program. Kumovala je gospa dr. Rosinova in poklonila trak z napisom: Brani mejo! Zastava je imela napis: Sokolstvom k svobodi. Društveni starosta je govoril takrat govor, ki ga tu priobčujemo. Dosedaj se ni moglo priobčiti ga, ker se je preveč zanimala takrat zanj vojaška policija. Posledice te slavnosti je bilo veliko preganjanje ruških in mariborskih Slovencev. Menda je na mestu v proslavo petletnice opomniti na tedanje naše razpoloženje.

Dragi Slovenci bratje in Sokoli!

Slovesen dan hočemo danes slaviti, ko bo zaplapolal prvi sokolski prapor v Podravju, prapor mariborskega Sokola in mariborske Sokolske župe.

Ob znamenitem času se godi vse to, ob času, ko smo ravnokar na svečanosten način praznovali 500 letni spomin tistega slovesnega

obreda na gorotanskih poljanah, ki je v domači besedi spominjal na nekdanjo samobitno slovensko državo.

Težki časi hrumeli so preko našega naroda, a narod je ostal in le slabiči in bojazljivci, katerim ni do moškega boja, odrekajo nam bodočnost trdeč, da nas je premalo, da bi mogli dobojevati zmago in svobodo.

Mi pa smo poguma in nade polni in ne pomečemo orožja iz rok, ampak postavljamo eno postajanko za drugo proti severu in povzdigamo bojna znamenja, svoje sokolske prapore. Vemo, da tudi mali narodi imajo svojo bodočnost, ako nihče ne odpade, ampak vsak član tega naroda stori svojo dolžnost.

Okrepčati si telo, osvežiti si dušo v samoodgoji in v samozatajevanju, utrditi jeklen značaj, vse v znamenju ljubezni do svojega doma in rodu: to je sokolska misel. Ljubimo jo, izvršujemo jo in recimo si s pesnikom:

„Naj volja tak krepka, kot
tvoje gore, naj moč ti bo taka
kot tvojih je rek, ki trgajo
jez in podirajo breg!“

Prednja straža smo: obupa ne poznamo. Saj nismo sami: vejica smo velikega stotmilijonskega slovanskega drevesa in jeden izmed vrhov na močnem jugoslovanskem deblu. Trd je boj in daleko nas vodi pot. Ali, kakor je brate na jugu vodila nada skozi pet sto let,

da so dočakali svoj Vidov dan za Kosovo polje, tako vodi nas, kakor plamen pred Izraelci upanje in neomajno prepričanje o srečni bodočnosti našega naroda.

Ko sta pred 50 leti brata Tyrš in Fügner dvignila sokolsko zastavo, je mnogo rodoljubov čeških zmajevalo z glavami z dvomom v srcu, a danes pripozna ves omikani svet ono veliko silo, ki je v tej organizaciji, ki šteje nad 100.000 članov in nad tisoč društev samo v bratskem češkem narodu. Koliko src se je otelo narodnemu čustvovanju, koliko značajev se je skovalo, koliko dela rešilo!

Naše vrste niso tako goste, pa slovenski Sokoli štejejo vendar že 100 društev z 10.000 člani. In sokolska misel gre jednotno po vseh slovanskih rodovih in pokrajinah, ona je najmočnejša vez skupnosti slovanske, je tudi dokaz, da zamore tudi mal narod, če posamezniki store, kar morejo, stopiti z uspehom v tekmo z največjimi kulturnimi narodi. Slovenci so ob sokolskem zletu v Pragi odnesli prvo priznanje!

Lani je bilo 50 let, odkar se je sokolska misel iz Češke prenesla na slovensko zemljo. Počasi se je širilo Sokolstvo na Kranjskem, še bolj polagoma na Štajerskem; 7 let je še star mariborski Sokol. V težkih razmerah se je rodil, pa utrdil se je v tem času in nič ga ne bo omajalo; kakor slovenska predstraža se bo

rodnih pravicah. Podjarmiti nam hočejo najboljši del našega naroda — toda danes, na Vidov dan, prisezimo, da je ni moči na svetu, ki bi obdržala podjarmljene te naše brate. Osvoboditi jih hočemo in osvobodili jih bomo!

Društveni shod mariborske podružnice Zveze jugoslovanskih železničarjev,

se je vršil dne 22. junija 1919 ob 10 $\frac{1}{2}$ uri v Narodnem domu v Mariboru.

Navzočih je bilo približno 300 članov. Predsednik tovariš Jarh otvori shod, pozdravi vse navzoče, posebno pa zvezinega predsednika tov. Držiča. Izvaja nadalje:

Današnja prva točka je izboljšanje gmotnega položaja. V to svrhu morajo biti naše zahteve upravičene. Razpolagati moramo pa tudi z močjo, da zamoremo intenzivno podpreti svoje zahteve in zato je treba organizacije, ki pa je mogoča le na strokovni podlagi, dosegli bomo to v Zvezi jug. žel. našem strokovnem društvu. Zveza ima zaslugo, da so se tolpe razbite avstrijske armade redno umikale proti severu. Tudi pozneje za časa stavke nemških železničarjev v Mariboru je bila Zveza, ki je rešila položaj, kakor tudi par mesecev pozneje, ko so hoteli naši nasprotniki uprizoriti stavko, dovolj dokazov, da ravno strokovno društvo zamore doseči take uspehe. Dosegli smo simpatije ljudstva, dobili 100% draginjsko doklado. Ne bomo se pa pogajali za naše upravičene zahteve, kakor naši nasprotniki, nočemo barantati. Pripravljeni pač moramo biti za slučaj, če bi se naših upravičenih zahtev ne upoštevalo. Zato je treba zopet le organizacije in pa tudi šole, da dobimo dovolj moči in potrebne znanja. Na mesta posebno vodilna, kjer so dosedaj sedeli Nemci, Madžari i. dr. morajo priti Jugoslovani. Žalosten je še pojav, da imamo res napise slovenske, toda posluje se v mnogih uradih še nemško, kakor recimo v živiljskem skladišču. Zato zahtevamo, da se odstranijo hujskači iz vseh obratov.

Potom stanovske organizacije hočemo doseči zdrave gospodarske razmere, naša železničarska zbornica, ki se je morala še ustanoviti, kakor jo že imajo drugi stanovi, nam bode izvojevala, kar nam je potreba.

Glede ureditve uradniških plač se pridno deluje, tudi delavcem so se izboljšale draginjske doklade. Na vsak način pa zahtevamo, da se nam 1. julija izplača en znesek, naj bo že po tej ali oni tabeli, ki bo primeren, da si lahko nabavimo najpotrebnejše stvari, kajti blaga je sedaj dosti, toda cene previsoke. Delali smo teh 7 do 8 mesecev v smislu našega podjetja

razvijal, dokler zamore ta prapor dvigniti tudi tam, kjer mu je gnezdo; pred obzidjem se utrjujemo, da zmagamo kdaj tudi v središnji trdnjavi. Novi prapor nam bodi neprestan opomin k zvestobi do sokolskih ciljev, k vztrajnosti na poti do velikih namenov. Kakor kovači kujmo na svojem razvoju, na razvoju našega naraščaja.

In kar nas je kovačev, mi bomo vsi kovali, kovali svoja srca, kovali svoj značaj, kako zvone nam duše, bomo poslušali.

Zakaj?

Morda pa pod kladvi se nam oglasi kedaj srce, ki v njem bo pravi bron, da pelo bo vabilo kot zvon, da bomo krog njega se zbrali.

Razviti prapor ima klicati vsem obupnežem:

Kvišku srca!

„Otresite zaduhlih se sanj, po bliskovo gre vseh živih dan, kdor ga je zamudil, ves klic zaman!“

V duhu vidim lepše čase našega rodu. In mali kamen hočemo prinesiti tudi mi k zgradbi

in mu prihranili milijone v smislu naše države, zdaj pa že vendar lahko zahtevamo, da se nekaj zgodi.

Tov. Držič prinaša pozdrave osrednjega odbora in nadaljuje:

Za nas kot jugoslovanske železničarje je prvo vprašanje, kaj bo z našim podjetjem. Na Dunaju še vedno mislijo, da bodo komandirali naprej, kakor so bili vajeni, in so bili prepričani, da jugoslovanski del južne železnice ustavi delo in ne bo mogel naprej brez pomoči od severa. Toda to se ni zgodilo, četudi so bili silno nevarni časi in zato se moram zahvaliti vam vsem. Prejšnji ravnatelj je le končno spoznal, da s svojo politiko ni več mogoč in je šel. Sedanji dr. Faal je že to sedaj uvidel, da bo treba popraviti, kar se je poprej zagrešilo, in je prišel po 7 mesecih v Ljubljano in izrazil željo, da bi konferiral z jugoslovanskimi železničarskimi uslužbenci.

1. Pri tej konferenci se je razpravljala kot prva točka, povrnitev škode vsem železničarjem, ki so bili med vojsko politično preganjani. Ravnatelj je pripoznal, da se je godila krivica slovenskim uslužbencem, da se je predstavljalo Slovence na višji pritisk, ker pa to ni proti upravi južne železnice, se toraj tudi ne bi moglo iz pravnega stališča zahtevati nikake odškodnine. Odgovorilo se mu je, da mi ne pripoznamo takega pravnega stališča, mi zahtevamo povrnitev škode, uprava južne železnice naj pa zahteva od povzročitelja vseh krivic, stare Avstrije, povrnitev stroškov nazaj. Ravnatelj se je na to izrazil, da je uprava južne železnice pripravljena povrniti škodo, kar bo v njenih močeh.

2. Glede popolne ločitve od Dunaja in Budimpešte je ravnatelj priznal, da je potreba, da se uprava razdeli. Ustanovila se bo le neka centrala vseh ravnateljstev, ki bo imela sedež na Dunaju, ali pa tudi eventualno kje drugje.

3. Vsi stari disciplinarni slučaji naj se administrativnim putem ravnateljstva v Ljubljani rešijo. Samostojna personalna komisija in delavski svet na jugoslovanskem ozemlju naj se ustanovi. Zirk. 385 A ohrani nadalje svojo veljavo. Bolniška blagajna za jugoslovansko ozemlje se ustanovi. Glede penzijskih skladov je ravnatelj izjavil, da sta oba pasivna, in da se tozadevno na Dunaju še ni nič razmišljalo. Zveza naj bi o tem sama razmišljala ter stavila predloge. Odgovorili smo mu, da nam ni treba razmišljati, uprava južne železnice naj plača diferenco, ker le ona je zakrivila, če sta sklada pasivna.

(Konec prih.)

Političen pregled.

Nova „definitivna“ demarkacijska črta na Koroškem. — Wilsonov posredovalni predlog glede Reke. Pariz, 24. junija. (Sl. Narod). Vrhovni svet antante je odredil novo

srečnejše bodočnosti. Pod temnim granitnim Pohorjem, tisočletnim čuvarjem našega rodu, si obetamo, da hočemo ohraniti in pridobiti, kar je po pravu naše. Današnji dan naj postavi temelj razširjenju in okrepcanju obmejnega Sokolstva, pomnože in ohrabre naj se pod novim praporom naše čete. Nobena moč naj se ne izgubi več v nasprotni vrste, nobenih janičarjev več! Izpod sokolskega prapora naj vzraste nebroj novih obmejnih vojniki teptanemu rodu.

S temi željami pozdravljam danes vse prijatelje sokolske misli, vse Sokole in Sokolice in vrli naš sokolski naraščaj, sklepaje s pesnikovimi besedami:

„Čvrst bodi sokolov polet,
Naprej nam idi pot,
In sile svoje zbiramo
Za dragi dom, za rod.
Pa da-si pot nam daleč gre,
Težavne naše so ceste,
Odločno, vstrajno le naprej,
Za dom, za rod zdaj gre!“

definitivno demarkacijsko črto na Koroškem. Ta črta gre od Palesča (Malošč?) južno od Blaškega jezera in doseže Dravo 6 km vzhodno Beljaka, gre potem ob Dravi do približno 1 km vzhodno Šmihelja, od tod na Vrbsko jezero, južno Vrbe, dalje po sredi Vrbskega jezera do jezerskega iztoka, nato ob Glini do izliva v Krko, ob Krki do Špika, od tam ob severo-in severovzhodni meji političnega okraja Velikovec proti jugu, zopet proti Dravi in severno od Labuda na koto 1522, kjer se stika z našo severno štajersko mejo. Vrhovni svet četvorice je odredil, da se morajo umakniti jugoslovanske čete na to črto. Poslana so bila tozadevna navodila antantini komisiji v Celovcu in direktno vladi v Beogradu. — V krogih italijanske delegacije se govori, da je izdelal predsednik Wilson nov posredovalni predlog za avtonomno državo med Jugoslavijo in Italijo, ki naj obsega otoka Cres in Krk, Reko brez Sušaka, dalje gre meja zapadno do Raše in se razprostira severno, izpušivši Pazin in Buzet, tako, da pride pod njo tudi še Idrija (!) V tej avtonomni državi bi bilo 160.000—170.000 Jugoslovancev in 30.000 Italijanov. V Dalmaciji koncedira Wilson Italiji Lošinj in zadrške otoke. Wilson je s tem svojim novim predlogom popustil v prilog Italiji. Italijanska delegacija je tudi to njegovo kombinacijo odklonila. (Mi tudi!) Nato je laška vlada demisionirala.

Vojaška konvencija med Italijo in Nemško Avstrijo. Zagreb, 26. junija. (Sl. Narod). V aprilu 1919 sta sklenili Nemška Avstrija in Italija vojaško konvencijo proti Jugoslaviji. Italija se je zavezala, oskrbovati nemško vojsko dejansko z municijo in vojaško opremo, zlasti za čete na Koroškem in Štajerskem. Ustanovila se je tudi skupna pisarna za špijonažo, kjer bi si Lahi in Nemci izmenjavali svoja opazovanja. Sklenjena je bila razven tega tudi skupna vojaška akcija v slučaju premembe na Koroškem. Dogovorjeno je celo bilo, da se spravi trikotnik Jesenice-severozapadni del Kranjske v roke Italije, vsa Koroška razven Trbiža pa v roke Nemške Avstrije kot odškodnina za nemške izgube na Tirolskem!

Dnevne novice.

Vidov dan v Mariboru se vsled nastalih razmer ne bo vršil v tem obsegu, kakor je bilo naznanjeno. Le ob 9. uri dopoldne bo slovesna služba božja v frančiškanski cerkvi.

Naši socialni demokrati in boljševizem. Zmerni in pametni socialni demokrati v Nemčiji, Nemški Avstriji, pa tudi na Ogrskem so spoznali, da se boljševizem in komunizem v praksi ni obnesel in da je socialna revolucija orožje, ki more uničiti vse gospodarsko življenje. Teorija in praksa sta prišla tudi tu navskriž. Razmere na Ogrskem so postale vsled komunistične vlade neznosne in nevarnost je, da madžarski narod zagazi v popoln propad. Že sam diktator Bela Kun se je pričel bati za svojo kožo ter se hoče na časten način rešiti iz zagate, v katero ga je dovedla njegova komunistična teorija. Vsi treznomisli in visoko izobraženi voditelji nemških, čeških in madžarskih social. demokratov so spoznali nevarnost, ki preti od boljševizma in komunizma. Na posvetovanjih v svrhu ujedinjenja nemških socialnih demokratov je predsednik centralnega sveta Cohen-Reuß predložil nekaj minimajni socialnodemokratski program bodočnosti, ki striktno zametuje diktaturo pod vsakim pogojem in ki ima kot prvo načelo, uvesti in izvajati obširno produkcijsko politiko, pri čemer se ne sme polagati glavno važnost na obliko. Socializacija se mora prilagoditi odredbam, ki omogočujejo zvišanje produkcije. S tem je dovolj rečeno. In mi se le čudimo, da naši takozvani jugoslovanski socialni demokrati še danes proslavljajo boljševizem in komunizem ter stavljajo Liebknechta in Rozo Luxemburgovo v svoj oltar kot mučenika. Menda so bili oni junaki, ki so padli na koroški fronti, mnogo večji mučeniki, vsaj so obvarovali tudi našega slovenskega proletarca pred nemškimi boljševiškiimi tolpmami, da mu niso odvzele zadnjega koska kruha, zadnje prilike zaposlenosti. Ape liramo na vse treznomisleče proletarce delavce, naj ne poslušajo onih, ki razdirajo tudi

njihovo bodočnost, marveč glas onih, ki hočejo v močni in samostojni Jugoslaviji ustvariti delavstvu zdravo gospodarsko podlago.

Spomin na hlapčevsko dobo. V roke nam je prišla prošnja, ki jo je lansko leto meseca septembra poslala neka viničarka okrajni vzdrževalni komisiji v Mariboru, ko je bilo še splošno razširjeno mnenje, da se samo z nemščino kaj doseže. Glasi se: »Ich pite sie besirks Komiser ih wünzi einen kriks aus chülf piete mein son ist schon in 15 Jare. 16° Okober eingerikt zum die 47 Regement. und ih pini auch schon 66. Jare alt und eine arme winzerin wem krigen die gresti gauern warum soli ich nit pekomen kriks unterschitzung das so nodwendig prauchen tet und chabie schon föle niks zum anzichen ich pite inen sie lieber Her besirks Komiser seiz so gut und chelfez mir ich chabi pis jez noch kein cheler pekomen ich am einen andword wie oder was jez piti schon das driti mal und pekomi keinen andword was ist eindlich das schuld das diese geschicht weiter get. pite noch ein mal am andword«. Dotična viničarka bi gotovo znala slovensko prošnjo boljše napraviti; vsaj razumljiva bi bila in imela bi gotovo uspeh, ki ga nemške vloge niso imele.

Vodomeri Hišni gospodarji se opozarjajo, da puste v svrhu vitacije vodomerov za prvo polletje dohode k istim odrpce. Vizitacije vodomerov se vrše do vstevšega 20. junija 1919.

Mestno kopaljšče ostané zaradi minimalnega obiska v letošnji seziji v mesecih juliju in avgustu ob nedeljah in praznikih zaprto.

Izpred sodišča.

Iz porotne dvorane.

V sredo, dne 25. junija.

Ubijalec brez pravega vzroka.

Zvečer 5. aprila t. l. so šli stražgojnski fantje v hišo Draškoviča v Stražgojncih, kjer je ležal mrlič, da bi zanj molili, kakor je tam navada. Med njimi se je nahajal tudi 20 letni posestniški sin Jožef Prosenjak, ki pa je pred drugimi zapustil hišo. Ob pol ednajsti uri zvečer so se podali tudi Martin Turk, Štefan Gmajnar, Anton Sagadin in Alojz Peršuh proti domu. Med potom so videli stati Jožefa Trčka in Antona Gmajnara, ki sta se pogovarjala; ostali so v bližini in se tudi nekaj časa pogovarjali. Med tem je prišel zraven Jožef Prosenjak s puško in govoril nekoliko s Turkovo družbo. Naenkrat pa se obrne proti Antonu Gmajnarju, ga vpraša: »Kaj si pa ti govoril?« in ga udari s puško po glavi. Anton Gmajnar je zbežal proti svojemu domu, Prosenjak pa za njim. Nato se je Prosenjak vrnil in šel nad Trčka z besedami: »Trčka spat!« Trčko mu je odgovoril: »Saj grem« in je šel polagoma domu. Prosenjak se je pognal za njim in naenkrat je počil strel. Prosenjak se je vrnil k Turkovi družbi z izjavo: »Madona, kaj jeza napravi in naglost!« Fantje so hiteli k na tleh ležečemu Trčku in ga odnesli domu. Ko je prišel k zavesti, jim je Trčko povedal, da ga je Prosenjak brez povoda ustrelil rekoč: »To imaš sedaj, hudič!« Dan na to je Trčko vsled strela v trebuh umrl.

Jožef Prosenjak priznava dejanje in trdi, da je vse to storil iz jeze in pijanosti in da je imel namen, Trčka samo prestrašiti, ker je baje Trčko nekoč na njega streljal.

Jožef Prosenjak je bil zaradi tega surovega dejanja, ker je ubil Trčka, lahko poškodoval Antona Gmajnarja na glavi in ker je brez orožnega lista nosil puško, obsojen na tri leta težke ječe, poostrene s trdim ležiščem vsak mesec in temnico vsakega 5. aprila.

V četrtek, dne 26. junija.

Ubijalec iz ljubosumnosti.

Dne 9. januarja t. l. zvečer so Janez Vidovič, Jožef Koletnik, Martin Koletnik, Alojz Friedauer, Janez Kokol in Janez Koletnik pri posestniku Mihaelu Friedauerju v Paradižu luščili koruzo. Ob pol deseti uri so trezni

zapustili Friedauerjevo hišo in šli kakih 500 korakov skupaj, potem se pa razšli. Nekateri so šli dekleta klicat, drugi pa so šli svojo pot naprej. Naenkrat zaslišijo nekateri fantje, da je Jožef Belšak, katerega so po glasu spoznali, v bližini nekaj zaklical. Nato je prišlo med fanti do manjših spopadov in prask, zaradi katerih se bodo pred okrajnim sodiščem zagovarjali. Po pretepu se je obrnil Jožef Belšak proč, da gre proti domu. Janez Vidovič, s katerim je imel Belšak poprej prepir, pa je šel počasi za njim. Ko sta bila kakih sedem korakov od gruče ostalih fantov oddaljena, je Vidovič naenkrat zavpil: »Fantje, pomagajte mi, piknil me je!« Videli so Belšaka in Vidoviča sprijeta, na kar je Belšak zbežal. Vidovič, ki je vsled hude rane v srce padel na tla, je na vprašanje tovarišev večkrat povedal, da ga je sunil Jožef Belšak. Odnesli so ga v bližnjo hišo, kjer je po preteku tričetrt ure umrl.

Jožef Belšak trdi, da je bila njegova družba od Vidovičeve družbe napadena in da je bil vsled strahu in zavžite pijače popolnoma zmešan in da niti ne ve, kako je prišlo do tega, da je bil Vidovič zaboden. Tudi baje ne ve, ali ga je zabodel on in kako je on to storil.

Toda ta njegov zagovor s pijanostjo se je pri razpravi pokazal v čudni luči, ker se je natanko spominjal na vse, kar je njemu v prid, »pozabil« pa je vse, kar govori proti njemu.

Vzrok Belšakovemu sovraštvu do Vidoviča je bila ljubosumnost zaradi Marije Bezjak, ki sta jo imela oba rada. Belšak trdi, da mu je pisal Vidovič, ki je bil sicer miren fant, grozilna pisma, priče pa trdijo, da je Bezjak na ta pisma odgovarjal z ravno takimi grozilnimi pismi.

Ker dve glavni pričji nista prišli k razpravi, ki se je vedno slabše razvijala za Belšaka, je njegov zagovornik predlagal, naj se razprava preloži. Da se zadeva vsestransko natančno pojasni, je nato sodni dvor preložil razpravo do jeseni.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Preobrat na Ogrskem. — Komunizem se bliža koncu.

Dunaj, 26. junija 1919. »Neues Wiener Tagblatt« izve iz Budimpešte: Protirevolucionarno gibanje, ki je izbruhnilo v petek proti sovjetski vladi, je obstajalo iz dveh istočasnih delov: na eni strani iz revolte bivših oficirjev, ki so pridobili gojence ludo-viške vojašnice za svoj načrt, ki so jo pa kmalu vladne čete razbile, in pa iz samostojnega revolucionarnega gibanja med mornarji, ki so bombardirali z donavskih monitorjev hotel »Hungaria«, kjer je sedež sovjetske vlade, pri čemer so obstreljevali mornarje iz številnih strojnic, ki so bile postavljene pred hotelom. Pri večurnem boju je bilo več sto oseb, večinoma neudeleženih pasantov, ustreljenih in poškodovanih. V sredo so ponovili monitorji obstreljevanje sovjetove hiše. Tudi na drugih cestah v Budimpešti je prišlo v teh dveh dneh do spopadov med rdečimi četami in belo gardo. Tudi stranka organiziranega delavstva se je uprla proti ljudskim komisarjem. Pred parlamentom so več nedolžnih meščanov, ker so bili usumljeni, da so se udeležili protirevolucionarnega gibanja, po prekem sodu usmrtili.

Budimpešta, 26. junija 1919. (Ogrski tel. kor. urad.) Centralni eksekutivni komite je včeraj soglasno sprejel sledečo odločbo: Z ozirom na to, da milo izvrševanje diktature ne dovede buržoazije do pameti, marveč ji daje pcgum za protirevolucionarno nastopanje, sklene centralni eksekutivni komite, vporabljeni diktaturo proletariata v polni meri in z brezobzirnimi sredstvi ter naročiti vladajočemu svetu, da se naj protirevolucija buržoazije četreba v krvi zamori.

Budimpešta, 26. junija 1919. (O. t. k. u.) Čez Budimpešto in okolico so razglasil najostrejšo obsedno stanje. Vsako protirevolucionarno dejanje in vsak zločin se kaznuje s smrtjo na vešalih. Protirevolucionarji, ki jih dobe z orožjem v rokah, se ustrelje na licu mesta. Preki sod je že pričel delovati. Obesili so več udeležencev protirevolucionarnega gibanja.

Konec sovjetske vlade na Ogrskem?

Dunaj, 26. junija 1919. Pozna večerna poročila »Reichspost« iz Brucka ob Litvi pravijo, da so strmoglavili sovjetsko vlado v Budimpešti. Bela Kun je v zaporu.

Versaillska mirovna pogodba. — Pogodba z Nemčijo se podpiše baje v torek.

Berolin, 26. junija 1919. Wolffov urad poroča: Državna ministra Hermann Müller in dr. Bell sta se na soglasno prošnjo državne vlade odločila, da podpišeta kot pooblaščenca v Versaillesu mirovno pogodbo.

Genf, 26. junija. Po izjavah, ki jih je dal Clemenceau v torek v privatnem pogovoru v palači Bourbon, se bo mirovna pogodba podpisala prihodnji torek ob dveh dopoldne.

Šef ogrske tajne policije na Dunaju aretiran.

Dunaj, 26. junija 1919. Šef tajne policije ogrskega poslanštva na Dunaju Ladislav Batik je bil aretiran in ga bodo izgnali iz Nemške Avstrije. Bil je posredovalec med ogrskimi in dunajskimi komunisti. Razentega je v poslanstvu poneveril 50.000 kron.

Dve noti antante Nemčiji.

Versailles, 26. junija 1919. Foslanku pl. Hanielu so danes izročili noto, ki se nanaša na potopitev nemškega brodogra in na sežig francoskih zastav. Druga nota, ki so jo izročili, se nanaša na nemško ogroženje Poljakov.

Pariz, 26. junija 1919. (Tel. komp.) Clemenceau je dal izročiti nemški delegaciji noto, ki se bavi z odporom proti upostavitvi poljske uprave v gotovih distriktih, ki jih je mirovna pogodba odkazala Poljakom. Nemška vlada je odgovorna, da se odpokličejo vse čete in vsi uradniki, ki jih bodo označili aliranci.

Nova italijanska delegacija.

St. Germain, 26. junija 1919. »Daily Mail« poroča: Nova italijanska delegacija ne more pred soboto odpotovati v Pariz. Sonnino je dobil naročilo, naj podpiše mir z Nemčijo v imenu Italije.

Nemiri in ropanje v Nemčiji.

Frankfurt na Odri, 26. junija. Že v juternjih urah so druhali na trgu ropale. Zvečer, po shodu neodvisnih socialistov so se pa izgredi še povečali ter so tolpe izpodile vse kaznjence iz jetnišnic. V mestu je množica oropala večje število prodajalen, skladišč in restavracij. Ko so nastopile vladne čete, je bilo večji del že prepozno. Mnogoštevilne trgovine so bilo že oropane in porušene. Škoda je nepregledna. Domneva se, da so vodili te izgrede tuji elementi.

Landsberg an der Warthe, 26. junija. Preteklo noč so se zgodili tu veliki izgredi. Na trgu zbrana množica je ščuvala na rop prehranjevalnega arada ter drla tja. Ko je razorožila stražo, je popolnoma oropala imenovani urad. Vojaški oddelek je moral položiti orožje. Škoda se čeni na pol milijona. Zjutraj je vdrla druhal pred mestna skladišče živil ter jo tudi popolnoma oropala. Dnes dopoldne se plenjenje nadaljuje. Vojaške pomoči doslej ni bilo mogoče dobiti.

Finančni delegatje Nemške Avstrije se vračajo.

Dunaj, 26. junija 1919. V finančnih krogih so danes govorili, da so nemškoavstrijski delegatje odpotovali iz St. Germaina in do bodo že jutri dospeli na Dunaj, ker imajo prilike za uspešno delovanje.

General Albricci vojni minister.

Rim, 26. junija. „Agenca Stefani“ poroča, da je general Albricci imenovan za vojnega ministra.

Nemiri v Nemčiji.

Hamburg, 26. junija. Špartakisti so se ponoči polastili glavnega kolodvora ter so razorožili „Volkswehr.“ Na ta način so dobili mnogo pušk, strojnic in municije. S temi so streljali celo noč in še le ob 2. se je posrečilo mestni straži glavni kolodvor zopet zavzeti.

Razne novice.

Krava — mačja dojilja. Iz Rimskih toplic pri Celju poročajo ta-le izreden slučaj: Neki posestnik je imel mačko, ki je šla vedno v hlev z gospodinjo, kadar je šla ta kravo molzt. Po končanem poslu je muca vedno dobila svoj del mleka. Nesreča je hotela, da je gospodinja umrla, molžnjo je opravljala potem dekla, a ta mački ni dala nikoli več njene porcije. Muca si je pa znala sama pomagati. Opazili so, da je krava po vimenu opraskana in se pri molžnji začela brcati. Muc pa je postajala od dne do dne debelejša, lepša in gladkejša. Gospodar je toliko časa kravo nadzoroval, da je prišel nekoč na izreden, skoraj neverjeten dogodljaj. Prezirano mucu je namreč nekega dne naletel, ko se je kravi oklepala vimena in jo sesala, za kar jo je takoj sodil po „prokem sodu“ in ustrelil. Da mačka lovi tudi ribe, ki so ji posebna slast, je znano, toda da bi sesala tudi kravo, tega ni bilo še kmalu slišati.

MALA OZGANILA.

Mlad, izobražen trgov. pomočnik večš slovenske in nemške govornice, kakor tudi stroje-pisja, želi mesta v kakšni boljši trgovini, gre tudi na deželo. Ponudbe pod šifro: »Poštenost« na upravo pod št. 183. 3-2

I. Mariborski bioskop

Tegethoffova cesta.

Največje in najimnitnejše kino-podjetje v Jugoslaviji.

Od sobote 28. junija do 4. julija 1919:

Pradedinja

Žaloigra v 5 dejanjih.

Predstave se vrše vsaki dan ob 18½. in 20½. uri, v nedeljah in praznikih ob 1½.15., 16., 18. in 20. uri zvečer.

**Cisto svinjsko mast
Bučno olje**

po nizki ceni ima na prodaj 2-1

Milan Bosanac, Maribor
Grajski trg št. 1.

Tomazič Peter

sodar

Maribor, Mlinska ulica 11
se priporoča! 4-3

Raznašalci časopisov

Invalidi, dobe lep zaslužek. Zglase naj se v upravnistvu „Mariborskega delavca“.

Ne pozabite na naročnino!

VOZNI RED

osebni vlakov na Južni železnici v Jugoslaviji
veljaven od 1. maja 1919.

Maribor gl. kol.—Ljubljana gl. kol.

37	35a	39	5a			36	36a	228b	42	6a
5:35	10:13	1:25	4:30	3:01	Maribor	9:11	3:04	5:32	10:31	2:31
6:21	11:04	2:14	5:06		Pragersko	8:40	2:33	4:55	9:58	
7:4	12:25		6:30	4:07	Celje	7:12	1:10		8:29	1:24
8:38	1:14		7:15	4:43	Zidanmost	6:29	12:28		7:35	12:54
10:15	2:51		8:54	5:57	Ljubljana	4:43	10:41		5:55	11:40

Maribor gl. kol.—Gradec (Dunaj).

50	34	6a	52	32		51	35	5a	31
5:33	5:23	2:33	4:47		Maribor gl. k.	9:30	7:53	2:59	8:46
6:05	5:51		5:19	9:14	Spilje	8:58	7:01		8:14
	8:00	4:34		11:37	Gradec		5:29	1:42	
	3:35	10:20		7:00	Dunaj		9:40	8:30	

Maribor gl. kol.—Ljutomer.

1801	1803					1802	1826		
5:23	4:47	10:38			Maribor	9:30	8:46	4:08	
6:15	5:29				Spilje	8:53	8:04		
7:50	6:56				Radgona	7:38	6:47		
8:46	7:52	3:26			Ljutomer	6:22	5:31	11:01	

Maribor gl. kol.—Velikovec (Sinčavas).

415	419					416	414		
5:05	3:29				Maribor	9:04	6:14		
7:44	5:20				Sp. Dravograd	7:26	4:35		
9:21	6:44				Velikovec-Sinčavas	6:10	3:16		

Maribor gl. kol.—Ptuj—Čakovec—Kotoriba.

35b	205	229	207			224	270	36a	228b
8:33		6:55			Maribor gl. kol.	6:59	9:11	5:32	
9:05	9:20	7:30	10:25		Pragersko	6:22	8:30	4:55	4:48
	10:01	8:17	11:08		Ptuj	5:43	7:57		4:09
	11:36		12:49		Čakovec		4:23		2:20
	12:24		1:53		Kotoriba		3:07		1:05

Zidani most—Zagreb.

504	508	502	510			507	509	503	511
5:35	7:38	1:10	7:40		Zidani most	7:39	11:50	3:45	9:03
7:29	9:45	3:15	9:39		Zaprešič	5:21	9:33	1:36	6:32
7:50	10:05	3:38	9:59		Zagreb	4:55	8:59	1:10	6:05

Greste na potovanje?

Imate li kovček? Naročite si ga lahko v
Pletarski šoli v Strnišču pri Ptuj
katera ga Vam dološlje najceneje z obratno
pošto.

Zahtevajte ponudbo! Trgovci popust!